

A MAGYAR ENGESZTELŐ KÁPOLNA

ISTEN AKARATA SZERINTI FELÉPÍTÉSE

Mottó: „Aki hallgatja szavamat, és tettekre is váltja, az okos emberhez hasonlít, aki sziklára építette a házáat.” (Mt 7,24) „Óhozza járultatok, az élő kőhöz, amelyet – bár az emberek elvetettek – Isten kiválasztott és megbecsült, és magatok is, mint élő kövek, épüljétek lelki házzá, szent papsággá, hogy Istennek tetsző lelki áldozatokat ajánljatok fel Jézus Krisztus által.” (1Pét 2,4-5) „Akinek építménye megmarad, jutalomban részesül. De akinek műve elhamvad, az kárt vall. Maga ugyan megmenekül, de csak mintegy tűz által. Nem tudjátok, hogy Isten temploma vagytok, s az Isten Lelke lakik bennetek?” (1Kor 3,14-16)

I. BEVEZETŐ

Összeállításunk az Anna-réti Magyar Engesztelő Kápolna felépítésének spirituális megalapozása céljából, a témához kapcsolódó korábbi írásokból készült, a Világ Győzelmes Királynője, Magyarok Nagybátyja Szent Korona Lovagrendje előjárójának megtisztelő felkérésére. Törekvésünkben nem az akadályok leküzdésére, hanem Istennek az Engesztelő Kápolnára vonatkozó céljára összpontosítunk. Így könnyebben megérthetjük Isten ezen célra irányuló szándékát, ami hasonló jelentőséggel bír, mint a Szent István-i Ország-felajánlás. Annyi különbség állapítható meg e két kegyelmi történetről, hogy a felajánlással Isten akaratából és az ember engedelmisségéből Mária Országa megszületett kegyelmi közösségként, az Engesztelő Kápolna felépítésével pedig a Közösség Istentől kapott küldetése teljesítéséhez szükséges érettségre juthat. A Mottó kifejezéstárával fogalmazva a Szent István-i felajánlás a templom felépítése volt, az Engesztelő Kápolnára vonatkozó kérés teljesítése pedig a templomszentelés, azaz rendeltetésének megfelelő „beüzemelés” lehet. Ez a Szent Korona Misztériumának a lényege, amely jelenleg inaktív kegyelmi állapotban várja az Isten akaratára szerinti kitörést, a kötött kegyelmek aktiválódását, aminek feltétele az Engesztelő Kápolna felépítése. A Szűzanya Szent Fia az egész Teremtés Tulajdonosa, Akiért az embernek uralma alá kell hajtania a Földet, hogy feladatvégrehajtó szolgálatával azt Istennek alávesse. Az Úr Jézus tehát az általánosan érvényes isteni jogán túl egyedi módon, önkéntesen adományozott jog szerint is Örökös és Úr Édesanyja Országa fölött. „Ezért nevezte Aeneas Sylvius Piccolomini, a későbbi II. Pius pápa, 1445-ben a Magyar Királyságot Archiregnumnak¹, azaz főkirályságnak, őskirályságnak, mintakirályságnak. Ez az ősi királyság hitből épült, a menny földi visszatükörződéséeként.”²

Vizsgálódásunk szemléletmódjának ihletője az erdélyi tájainkon az utóbbi években zajló kiemelkedő kegyelmi történet, Gyergyószentmiklóson egykor Hajdúdoroghoz tartozó görög katolikus magyar – ma román ortodox adminisztrációjú – templom Szűzanya-ikonjának könnyezése, ami az Egyetemes Egyházban eddig ismert legtovább tartó ilyen jellegű csoda. Ezért a Magyar Engesztelő Kápolna Isten akaratára szerinti rendeltetését az ikonteológia sajátos fényében vizsgáljuk. Az ikonteológia előírásai szerint megalkotott és megáldott ikon az imádkozó számára a kegyelem rendjében Istennél valóságosan létező teremtmény Isten terve szerint megvalósult ősképet (archetípusát) jeleníti meg. Ezért az ikonok mérhetetlen többlet minden más egyházművészeti ábrázolással szemben éppen az, hogy nem szubjektív alkotások, hanem kanonizált prototípusok objektív szentelményi reprodukciói, amelyek az előttük imádkozókat torzításmentes kommunikációba emelik az adott kegyelmi valóságok (üdvözült személy, közösség, üdvtörténeti esemény) Istennél levő ősképeivel. Isten „ikonikus” Szentháromságos létében az Atya egylényegű tökéletes Képe a Fiú, egymást igenlő kommunikációjukból származó gyümölcse pedig a Szentlélek, Aki egyben származási eredője, az Őkép és a Kép kommunikációjának „közege” is. A Kinyilatkoztatás szerint az ember Isten ikonja, Képének hasonlatosságára teremtett lény, hasonlatosságának alapvető jegye pedig éppen a kommunikáció. Az ajándékozó Isten a Megtestesülés és Megváltás Műve által az ember Isten-képűségén hűtlenségével ejtett sérüléseit gyógyítja. Ezen kegyelemeket befogadva és gyümölcsozttatva az ember együttműködhet saját megmentésén és megszentelődésén, azaz saját ősképeivel történő azonosulásán. Mivel az ikon lételméleti lényege, hogy benne létrejön kép és őkép antinomikus³ egysége, az ikon lényegében átjáró a fizikai-spirituális határán. Az ikonok tehát segítik az imádkozókat, hogy Isten számukra előkészített kegyelmeit – az emberi szubjektum, a gonoszlelkek ténykedései, vagy bármely más tényezők ellen védve – úgy fogadhassák be, amint Isten azokat adni akarja. Az ikon segítségével így az ember bizonyos kegyelmi törvényszerűségeknek engedelmessé „testközelbe” kerülhet Isten Országával, az ikonokon ábrázolt szent személyek, üdvtörténeti események mennyei világával. Az ikon tehát Isten szemléletmódjának analógiáját jeleníti meg a teremtett világban, ami az ikonábrázoláshoz tapadt „fordított perspektíva” anakronizmusát mutatja. A síkbeli, kétdimenziós, lényegében „átfordító” vonalazást és több egymásból nyújtott síkot használó jelképes ábrázolással az ikon valóságosan összekötő határ a tér-idő-anyag fizikai dimenziói és a lelki-spirituális-kegyelmi dimenziók között.

„A keresztény Keleten a filozófiai háttér, a teológiai módszertan, a szakrális térszervezés, az ikonográfia és liturgia oly mértékben összefonódott, hogy csak teljességében értelmezhető. [...] A pozitív képteológia álláspontja szerint «eikont» alkotni nem csak lehetőség, hanem hitvalló kötelesség is. [...] A láthatatlan Istent lehetetlen ábrázolni, ezért jogos az ószövetségi képtilalom. Krisztus azonban valóságos emberré lett, ezért ábrázolható.⁴ [...] A legjelentősebb egyházatyák, a patrisztikus irodalom legnagyobb alakjai, már a 4. században világosan kifejtették azokat az alapelveket, amelyeket hivatalos dogma tekintélyére emelt a VII. Egyetemes (II. Niceai) Zsinat (787).⁵ A bálványimádás vádjának elkerülésére

megalkották a „prototípusz” (őskép) fogalmát. Eszerint a képnek adott tisztelet annak eredetijére száll vissza, arra vonatkozik. Hitelessé akkor válik, ha a Biblia tekintélyével rendelkezve, a „depositum fidei”-t torzítás nélkül közvetíti, és rendelkezik a hivatalos kultusz, a liturgia támogatásával. A VII. Egyetemes Zsinat határozatainak félreértése nyomán, Nyugaton a Karoling korban [...] a művészet autonóm, önmagában nem vallási jellegű, szentségi mozzanatot nem közvetít.⁶ Az ikonokat klasszikus szempontok szerint három csoportba osztjuk: a Megtestesült Ige, az Istenszülő, és a szentek képmásai; Krisztus, és Istenszülő ünnepek, és a szentek életének eseményei; a doktrinális, liturgikus, és misztikus ikonok. Az első két csoport, különösen annak népszerű, kegyképekhez kötődő típusai (Pantokrátor, Hodigitria, Mátér Eleusa, és a fő egyházi ünnepek ikonjai) közismertek.⁷ [...] Természetesen, egy ikon önmagában, mint tárgy, nem misztikus, de ha összefoglalja a teljes hagyományt, és sűrítve közvetít egy belső logikus gondolkodáson túli tapasztalatot, mentalitást, és a liturgia hatalmas óceánjának üzenetét, akkor beszélünk misztikus (spekulatív, doktrinális, liturgikus) ikonról. Tehát nem homályos érzelmekről, a képzelet ellenőrizetlen csapongásáról van szó, hanem sokrétű tudásról, más realitásról, amire épül a misztikus szemlélet.⁸⁻⁹

„Az ikonrombolás első szakaszát lezáró VII. Egyetemes Zsinat határozatait a római egyház is elfogadta, majd I. Hadrianus pápa elrendelte a zsinati akták latin fordítását, hogy elküldje Nagy Károly császárnak, azonban a «görög szöveg <tisztelet> (προσκύνησις/proskýnēsis) szavát mindenütt a latin <adoratio> szóval fordították, ami imádatot jelent».¹⁰ Nagy Károly a hibás fordítás alapján a zsinatot elítélte, és frank teológusokat hívott össze (797., frankfurti zsinat) a tiltakozás megfogalmazására, miszerint az ikonok használata helyes, de fölösleges nekik dogmatikai vagy liturgikus jelentőséget tulajdonítani. Nagy Károlynak sikerült álláspontját ráerőlteti a római Egyházra, amivel a képteológiai szakadás már a tényleges egyházszakadás (1054-ben) előtt megtörtént. Ennek ellenére Nyugaton nem tűnt el az ikon végérvényesen, de mivel az alapként szolgáló vallás, filozófia, művészet egységének gyökerét elvágták, a kép lassú, de alapvető változáson ment keresztül: a máig pusztán dekoratív elemmé degradáltan tartott kép és Egyház szétvált egymástól. Ezért a nyugati katolikus Egyházban az ikonkészítés feltételeinek hiánya komoly aggályokat vet fel [...] mivel a «vér szerinti rokonság» lassan pusztán esztétikai vonzódássá hígult».¹¹ A meg hasonlottság és szellemi hanyatlás sajnálatos fokát jelzi, hogy bár az ember Isten-képűségéből következően a teológiai antropológiából kellene értelmezni az ember viszonyát Istenhez és a teremtett valóságokhoz, mégis az ikonábrázolás teológiájához és az anyagra festett ikonhoz kell fordulni segédeszközként az ember Isten-képűségének értelmezéséhez. Éppígy, a „magyar megtéréshez” egyrészt szükséges Isten Anyja, a Bölcsesség Széke vezetésével a bennünk „(ki)fordított” perspektívából Isten terve szerint az ikonteológia segítségével helyreállítani Mária Országa értelmezését, másrészt alázattal tanulni kell az őszövetési választott nép tragédiájából¹², nehogy az alázatosan emberré lett Isten helyett, Aki maga Út, Igazság és Élet, önigazoló kísértések melegágyába süllyedve mindenki fölé kívánkozó gőgös partikularizmusban¹³ elveszünk!

Az Egyházatyák szerint az ember Isten „képére és hasonlatosságára” teremtettsége azt jelenti, hogy az ember egyrészt hordozza Isten szellemi jellegét, másrészt a kegyelem által részesedik Isten természetében. Lyoni Szent Ireneusz az isteni pedagógiára vonatkozóan használja az Isten és ember közötti kölcsönös szoktatás képét: „Isten Igéje az emberben lakozott és az Ember Fiává lett, hogy hozzászoktassa az embert Isten befogadásához, és Isten megszokja az emberben lakást az Atya tetszése szerint»¹⁴ Az Úr saját Keresztjével valójában az ember keresztútját járva Isten szegődött örökre mindazokhoz, akik Iránta feltétlen bizalommal hordozzák saját keresztjüket. (V.ö.: Mt 11,28-30) Éppígy, az ikonfestészet közhelyévé vált „fordított perspektíva” fogalma a beszűkült szemlélet térfenomenológiára redukált konvenciója, de az „észlelt” és az „eredeti” különbözősége és egysége Isten kegyelmeként feltárulkozik: a tulajdonképpeni valóság nyilatkozik meg az ikon mögül, noha a „mögöttes” valóságra nyílik ablak az érzékelő felől éppígy, amint a Feltámadáskor megnyíló sírbarlangból Krisztus Dicsősége áradt a Teremtésre, noha Krisztus üres sírjába áramlott be a napfény kintről; végső soron éppígy, amint a szentáldozáshoz járuló saját fizikai testéhez hasonlóvá alakítja a kenyér és bor színei alatt magához vett Krisztus Szent Testét és Szent Vérét, noha Krisztus alakítja saját Titokzatos Testéhez a Szentséghez járulót, mert a kegyelem hatékony a szentségi formában, noha a kegyelmet teszi hatékonyvá a szentségi forma¹⁵. Az Isten-központú teológia embertanát megéltó keleti liturgia ezen lelkületben Isten és az ember bölcsőjétől – a Kereszt-Feltámadás-Pünkösöd szakrális középponttal – a parúziáig¹⁶ elővételezeten egybefoglalja mindazt, amit az emberré lett Isten felkínált az átistenülésre hívott ember számára Isten és ember, Krisztus és Egyház, Fő és Test, Menny és Föld Egységének misztériumában.

Damaszkuszi Szent János¹⁷ írja a képtisztelet¹⁸ védelmében az eretnek képrombolás¹⁹ ellen: „Nos, a képmás modelljét olyan módon kiábrázoló hasonmás, hogy ahhoz képest bizonyos mértékű eltérést is mutat, hiszen a képmás nem mindenben hasonlít ősképehez. Most tehát a láthatatlan Isten élő, természetes és eltéréstől mentes képmása a Fiú, mert egészében magában hordja az Atyát, és mindene megvan, hogy vele azonos legyen, és csak abban különbözik, hogy okkal bír. Természetszerűleg ok ugyanis az Atya és okozat a Fiú, mert nem az Atya van a Fiútól, hanem a Fiú az Atyától. Tőle van ugyanis az – bár nem későbbi –, hogy a Fiú mindaz, ami nemző Atyja. Az Istenben is vannak képmások és minták: az ő révén létrejönni készülő dolgokéi, azaz a világkorszakok előtti változhatatlan akarata. Az istenség ugyanis egészében változhatatlan, és nincs benne változás, vagy másulás árnyéka.²⁰ [...] Akaratában ugyanis kiábrázolta és képileg megformálta létrejöttük előtt mindazokat, amiket eleve elrendelt, amelyek akaratának pontosan megfelelően megvalósulni készültek – mintha valaki házat építeni készülvén először annak alakját elméjében kialakítja és képileg megformálja. [...] Azt mondja bizony az isteni szavú Gergely, hogy bár elménk sokat fáradozik, hogy leveesse mind a testi kötöttségeket, képtelen erre,²¹ azonban «az Isten láthatatlan tulajdonságait szemlélhetjük a világ teremtése folytán alkotásaiból megértve azokat» (Róm 1,20). A teremtmények között ugyanis olyan képmásokat láthatunk, amelyek homályosan az isteni visszatükröződését jelentik számunkra, mint például amikor azt mondjuk, hogy a kezdeten túli Szentháromságot kiábrázolja a Nap, s annak fénye és kisugárzása, vagy a forrás, a feltörő víz, s annak kifolyása; ugyanígy elménk, értelmünk és szellemünk, vagy pedig a rózsza növénye, virága és illata. [...] Ismét csak előképnek nevezük azt, ami a jövőbeli események árnyképeit rejtjelesen ábrázolja: mint például a láda,²² a vessző²³ s a korszó²⁴ a szent Szület, az Istenszülőt; vagy a rézkígyó²⁵ azt, aki a kereszt által hatástalanította a rosszat világra hozó kígyó harapását; a víz és a felhő pedig a keresztiség Lelkét.²⁶ [...] Aztán képnek nevezzük azt, ami a megtörtént dolgokat idézi, és egy csodára, vagy megtiszteltetésre, megszágyenyülésre, erényes tette, vagy gonoszságra emlékeztet, hogy javára váljon azoknak, akik később látjuk, hátha elkerüljük a rosszat, és az erényre törekedünk. Ez a fajta kétféle: egyrészt a könyvekbe foglalt szavakban áll, amiként az Isten a törvényt a táblákba véste, és megparancsolta, hogy az istenes emberek életét írásban rögzítsük, másrészt érzéki szemléletet vesz igénybe, mint amikor az Isten megparancsolta, hogy a korszót, a vesszőt tegyék el a ládába emlékeztetőül.»²⁷

Damaszkuszi Szent Jánostól idézettek Istennél egybeérő – valójában Istentől egyben sarjadó – próféta-misztikus életszentség gyökérágainak „természet szerinti” gyümölcsei, amelyek úgy áradnak az ihlető Istenből, mint a kegyelmek az ikonban megjelenített mennyei ősképből. Az így helyreállt „szent rend” Isten mindenki számára felkínált közelsége – az „egységesítő mű” a teremtés-újjáteremtés tökéletes isteni terve, a Krisztus-misztérium és az Egyház misztériuma egymásba teljesevé, amelyben a Parúzia napjára az Egyház, mint Titokzatos Test tagjai eszkatologikus egységre jutnak Krisztussal, a Fővel: „Isten jósága folytán az ember értelmes szellemi lelket kapott, mégpedig Alkotója képmására. [...] Kinek-kinek minduntalan tudatosítania kell a tőle telhető legteljesebb Isten-szeretetet, hogy Istenhez hasonulva elnyerhesse az átitenülést. [...] A szentek azt mondják, hogy a létező lények összességét őt megosztás szakította szét; s az első az, amely a teremtetlen természetből választja el a teremtet természetet. [...] az Ige megtestesülésének titka magában foglalja az Írás összes rejtélyének és előképének erejét, s minden érzékelhető és szellemi teremtmény megértését. [...] Isten ezért teremtett mindent, [...] hogy az újjászületettek úgy lehessenek istenné, ahogyan ő emberré lett, és a szenvedélyeket magából kivető ember ugyanannyira elérheti az istenséget, amennyire Isten Igéje az üdvösség rendje szerint önszántából kiüresítette magát tiszta dicsőségéből, s valóban emberré lett.”²⁸ „Szent Maximosz²⁹ [...] szerint Krisztus hívei épp az Istenhez hasonulással tudják beteljesíteni a minden emberben eleve adott istenképséget: [...] Ez nemcsak magánügye az embernek, hiszen mint a világ közepén álló «mikrokozmosz», felelős a szétesett világegyetemért is. [...] Márpedig ha Isten Igéje ember lett, akkor az Ádám által elmulasztott egységesítő mű kezdetét veszi, s nem is csak egy «mikrokozmosz»-ban, hanem a Krisztus titokzatos Testeként formálódó «makroanthróposz» kozmikus liturgiájában. A megtestesült Ige misztériumában hazatalál a mindenség, mert nemcsak az ég és a föld kerül összeköttetésbe, hanem Isten új paradicsomkertben telepíti le a benne egységesülő emberiséget.”³⁰

II. AZ ENGESZTELŐ KÁPOLNA FELÉPÍTÉSE ISTEN AKARATA

A Szűzanya kinyilatkoztatta és az Úr Jézus megerősítette Natália nővérnek, hogy az Engesztelő Kápolna felépítése Isten akarata: „Az Egyház készítsen Nekem helyet, ahová kegyelmeimmel leszállhatok, hogy onnét szólítsam a bűnösöket megtérésre, s a bűnbánat útjára az egész emberiséget.» [...] Jézus hozzátette: «A magyar népek Anyámra kell tekintenie, s hirdetnie kell mindenkor: Mi mindannyian a mi Királynőnk és a Világ Győzelmes Királynője által fogunk diadalt aratni. [...] Azt akarom, ne csak Mária országa, hanem Mária engesztelő országa legyen [...], s általa az egész világ kegyelmet nyer. [...] Szeplőtelen Édesanyám parancsára a világ meghajol Isten előtt, megszűnik a bűnözés, bezáródnak a pokol kapui, megáll a vér patakja. [...] Az új élet öröme tölti el az eget és a földet. Az ember élete megmarad szeretetben, hogy Engem imádjon és áldjon. [...] Amit ti – az ország és az Egyház – bűneitek miatt elveszítettetek, azt Szeplőtelen Édesanyám érdemei által gazdagon megnyertek. Minden látszólagos rombolás ellenére Édesanyám királynői hatalma legyőz minden ellenséget. Ezzel a hatalommal az örök Mennyei Atya ajándékozta meg Öt. A győzelem akkor is az Övé lesz, ha a világ és a pokoli gonoszság minden erejével ellene támad. Édesanyám királynői győzelme úgy valósul meg, ahogyan azt a Szentháromság a világ teremtésének pillanatában elrendelte. Anyámat isteni hatalmam erejével ruháztam fel, és a Szentháromság mindegyik Személye megáldotta Öt.»³¹ „Kedves Gyermekeim, ne féljete! Imádkozzatok! Édesanyátoknak, a Világ Győzelmes Királynőjének eljövételét örömmel várjátok! Ő gazdag áldásával érkezik meg hozzátok. [...] Szeplőtelen Édesanyám, a Világ Királynője és a ti Győzelmes Királynőtök, nem Magyarország területét kívánja kibővíteni, határait rendezni, Ő most azt kívánja és akarja, hogy a magyar nép Öt jobban megismerje és szeresse. Ezt a népet Ő Szeplőtelen Szívére akarja ölelni, mert az Ő Szíve a legbiztosabb út, amelyen HOZZÁM, ISTEN FIÁHOZ juthatnak. Mert életük és üdvösségük Én vagyok. Ismét mondom, örüljete, imádkozzatok és bízzatok!»³²

Természetes észjárással nehezen hihető, hogy a magyarság felemelkedését bármi jobban segítheti az országhatárok helyreállításánál, az mégsem Isten akarata. Az Úr Jézus közlését mégis megerősíti, körülírja és kifejezetten erre vonatkozóan is öröme, imára és bizalomra szólít. Ennek szándékával Vácott, 2011. május 21.-én tartott Engesztelő I. Országos Találkozójának Nyilatkozatában megfogalmazásra került evilági síkon az illetékes előljárói döntés iránti engedelmesség, a kegyelem rendjében pedig Isten akarata iránti hűség kifejezése: „Mi a ma engesztelői vagyunk, nem szolgálhatjuk a Szent Anna-rét ügyét szívünkben nehezteléssel. Sokakat foglalkoztat napjainkban is az engesztelő kápolna kérdése, amelyet Natália nővéren keresztül kért a Szűzanya. Ezt a kérést Mindszenty József bíboros érsek is magáévá tette. De közben sokat változott a történelmi helyzet. [...] Nekünk a ma cselekvési lehetőségeit kell megtalálnunk. Kiindulópontunk itt is a megbékélés és a kiengesztelődés kell legyen. Szívünkben hordozzuk az engesztelés lelkületét, mely szerint az lehet jó engesztelő, aki kiengesztelődik Istennel, embertársaival, és önmagával. [...] Magunkévá tesszük Natália nővér engesztelésről szóló felfogását is, miszerint az engesztelés: életjavítás, csak ezután ima, áldozat. Ezért szívből törekszünk elsősorban saját életünk újraformálására, és arra, hogy másokat is segítsünk ebbéli szándékukban. Ezért a Szent Anna-réti Engesztelő Kápolna fel nem építéséért nem kárhoztatunk senkit. Tisztelettel és alázattal elfogadjuk egyházunk vezetőinek álláspontját, mi szerint nem aktuális a templomépítés ott, ahol nincsenek hívek. De nem feledjük Natália nővér szavait sem arról, hogyan fog felépülni a kápolna [...]: «Akkor lesz felismerhető az emberek megtérése, az életet rendezése, AMIKOR A FÉRFIÁG MEGLESZ. AKKOR FOG TÖRTÉNNI, AMIT MOST VÁRUNK ... A KÁPOLNÁT KÜLFÖLD FOGJA FELÉPÍTENI ... Úgy tudom, végül nem kerül nagy harcba. Ez Isten műve. [...] Itt nem tudnak mit megakadályozni. Öröktől fogva eltervezte. El fogja érni. Senki nem fogja tudni megakadályozni ... Budapest legszebb és legszentebb része lesz a Szent Anna-rét a Világ Királynője Engesztelő Kápolnával ...»³³

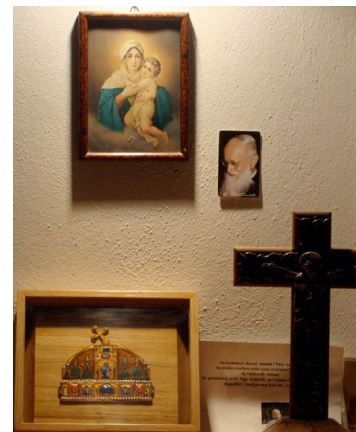
Isten Lúcia nővér által Portugáliában az I. világháborúban, Natália nővér által Magyarországon a II. világháborúban kilátásba helyezte az előljárói engedelmesség következményeit: „1941-ben egyszer azt mondta nekem Jézus: «Az akciót (Az engesztelés művének hirdetéséről van szó) bátran és buzgón meg kell kezdened, hogy isteni terveim megvalósuljanak. [...] Isteni akaratommal ne helyezkedjenek szembe; céloom [...] eltévelyedett és bűnös papjaim visszavezetése Szívemhez, kiválasztott edényeim által.» Az előljárók megbíztak, hogy jelentsem Jézusnak: az engesztelés műve négy, vagy öt év múlva kezdődhetne. Az Úrtól a következő választ kaptam: «Leányom, mondd meg

gyóntatóatyádnak, és általa az előljáróknak, hogy az engesztelés művének most rögtön el kell kezdődnie, hogy a lanyha papokat és a Nekem szentelt lelkeket megmenthessem; vajon el lehet-e odázni az aratást, ha a gabona már beérett? Vajon meg lehet-e várákoztatni a magas vendéget, ha a házatokba betérni készül? Ha nem siettek, eső és jég veri tönkre a vetést, s a vendég más szállást keres magának.» Az előljárók úgy gondolták, sok idő van még arra. Képtelenségnek tartották, hogy Magyarországon háború lehet. [...] És engem a bolondok házába akartak csukatni. Ám mikor mégis bekövetkezett, akkor sem hitték buzgalommal, hogy végre komolyan az egész országnak engesztelnie kell. Holott Jézus, kérésükre jelet is adott: Előre megmondta, hogy az első bombatalálat a városmajori templomot fogja érni. [...] «Ha az előljárók késlekednek, szólítsd fel őket, feleljenek a következő kérdésre: vajon vállalják-e a felelősséget azokért a lelkekért, akiket eszközeim által megmenthetnék, s akik ómiattuk mégis elvesznek? Háromszor is gondolják meg a választ! Én, a lelkek Ura, nem hagyom, hogy a körülményekre és más személyekre hárítsák a felelősséget! Az előljárók tegyenek eleget kívánságomnak, és engedjék, hogy választottaim által szabadon működhessen.»³⁴

Jóllehet a Szűzanya Oroszország felajánlására vonatkozó kérését eddig egyetlen Pápa sem teljesítette, annak megvalósulását szintén égi ígéret garantálja: „Ha teljesítik kérésemet, sokan megmenekülnek, és béke lesz. A háború is véget ér. Ha azonban nem hagyják abba Isten megbántását, XI. Piusz pápasága alatt egy másik, még szörnyűbb háború kezdődik. [...] Hogy ezt megakadályozzam, eljövök majd, hogy kérjem Oroszország felajánlását Szeplőtelen Szívemnek és az elsőszebati engesztelő szentáldozást. Ha kérésemet teljesítik, Oroszország megtér, és béke lesz, ha nem, akkor tévtanait az egész világon el fogja terjeszteni, háborúkat és egyházüldözést fog előidézni, a jó embereket kínozni fogják, a Szentatya sokat fog szenvedni, több nemzet megsemmisül, végül azonban Szeplőtelen Szívem diadalmaskodni fog. A Szentatya följajánlja nekem Oroszországot, és az megtér. A világra pedig egy békés kor virrad. Portugáliában a hitigazság mindig megmarad.”³⁵ „A fatimai jelenések befejeződtek, de Lucia elbeszélése szerint a későbbi évtizedek során az Egyház Anyja még többször megjelent számára, s mindannyiszor konkrét kérései voltak. [...] A Szűzanya 1929. június 13-án kérte Oroszország felajánlását Szeplőtelen Szívének. « [...] Isten felszólítja a Szentatyát, hogy a világ valamennyi püspökével együtt ajánlja fel Oroszországot Szeplőtelen Szívemnek. Megígéri, hogy ezáltal megmenti. [...] Nem akartak kéréssemre hallgatni!... meg fogják bánni, és majd teljesítik is, de már késő lesz. Oroszország akkorra már elterjeszti tévtanait a világon, háborúkat és egyházüldözést idéz elő...» [...] Lucia nővér még 1940-ben is így ír XII. Piusznak: «A mi Urunk továbbra is ragaszkodik ahhoz, hogy Szentséged a világot Mária Szeplőtelen Szívének ajánlja, Oroszország külön megemlítésével, és ezenkívül úgy rendeli, hogy a világ valamennyi püspöke Szentségeddel együtt teljesítse ezt a felajánlást.»³⁶ Később egyik-másik pápa végzett a Szűzanya iránti felajánlásokat, de a 3 feltételt egyikük sem teljesítette: (1) Oroszországot felajánlani (2) a Szűzanya Szeplőtelen Szíve iránt (3) egységben az Egyház püspökeivel.

Mint hogy Oroszország felajánlására és a Magyar engesztelő Kápolna felépítésére vonatkozó kérések és ígéretek, illetve a teljesítés elmulasztásával járó tragédiák hasonlósága közös gyökérre mutatnak, reménykedhetünk, hogy a Magyar Engesztelő Kápolna felépítésének előmozdítása segíti Oroszország felajánlását is. Az égi kérések teljesítése egyszerre szent kötelesség és üdvös érdek, azzal tudatosan szembeszegülni pedig a Szentlélek elleni bűn, ami a Szentírás³⁷ és a Katekizmus³⁸ szerint nem nyer bocsánatot. Isten kérésének megtagadása természetéből adódóan súlyos következményekkel jár, azokat mégsem szabad valamiféle zsaroló nevelési fogásnak gondolni. A kérés ugyanis a gyümölcsrel van összefüggésben, nem a büntetéssel, ami csupán a helyes útról már előzőleg letért ember eltévelyedésének következménye. A maguk idejében illetékes előljárók – XII. Piusz Pápa és Serédi Jusztinián Bíboros Hercegszék – ugyan hitelesítették mind Oroszország felajánlását, mind a Magyar Engesztelő Kápolna felépítését és a Magyar Engesztelő Műre vonatkozó kéréseket, de a kérések végrehajtásának halogatásával Isten akaratát kiszolgáltatták a későbbi körülményeknek, és azok máig teljesítetlenül maradtak. Az sem győzte meg az előljárókat, hogy a II. világháború során XII. Piusz Pápa az Úr Jézustól Natália nővér közvetítette üzenetnek köszönhetően Róma bombázásakor nem ment Castelgandolfo-i nyári rezidenciájára, amit később bombatalálat ért. A Pápa szintén Natália nővértől kapott üzenet alapján elrendelte 1954-ben a Világ Királynője ünnepet. Boldogemlékű Mindszenty József amint Magyarország Prímása lett azonnal felkarolta az Engesztelő Kápolna ügyét. Az alapkövet 1947. szeptember 25-én, Fogolykiváltó Boldogasszony ünnepén tették le, az alap munkálatai el is kezdődtek, de a felépítésre Budapest ostroma és a szovjet megszállás, majd a bolsevik hatalomátvétel miatt nem kerülhetett sor.

Megfontolandó, hogy a külföldön elismert, szintén magyar Szereteláng Mozgalom vezetőinek magyarországi jubileumi szervezése hozta meg a jóváhagyást az „otthoni” több évtizedes megaláztatás után. Azonban a Második Istenei Személynek is meg kellett tapasztalnia: „A prófétának csak a saját hazájában és házában nincs becsülete.” (Mt 13,57b) Paradox módon Isten akaratának közvetlen elutasítása közvetlenül elősegítheti bizonyos karizmával megajándékozott igazodását Isten akaratának legfinomabb részleteihez, ami lényegében megnyitja a valóban Isten akaratára szerinti profétikus megoldások imádságos megérlelését. Isten mindig komolyan veszi az embert, ezért érett döntést vár el tőle, aminek legfőbb alapfeltétele, hogy Isten meghagyja az embernek a szabad választás lehetőségét. Tehát Isten a saját akaratát kiszolgáltatta az ember szabadon hozott döntésének, amivel eleve saját kérését elutasíthatónak nyilvánítja. Ez első látásra meghasonlásnak tűnhet, de valójában az Üdvtörténet megannyi helyzeteihez hasonlóan hirdeti, hogy Isten ügyében valódi megoldás csak és kizárólag Isten eszközeivel érhető el. A hitelesített magán-kinyilatkoztatások elfogadására ugyan nem kötelezhető senki, de azok később nem utasíthatóak el mint nem hitelesek, hiszen Isten változhatatlan, legfennebb változhatatlan akaratának megvalósulása megelőző mindentudása szerint más forogatókönyv része. Isten mindenhatósága saját örök teremtő terveit az ideális A-forogatókönyvön kívül A', B, B', C, C', stb. változatokkal is célra vezetheti, csak az a kérdés, hogy aki(k)re adott terv(ek) szolgálata bízott, teljesíti(k)-e azokat, s ha igen, mely változatot szerinti? Mint hogy «a Lélek ott fúj ahol akar» (Jn 3,8), a Szentlélek változatos formákban adhat ihletést az időbeli valóságok emberi együttműködéssel történő bontakozásához. Az Egyházban eleinte szintén elutasított, végül pápai műként elismert Schönstatt-i Mozgalom is a Szűzanya kegyelmi uralkodását hivatott terjeszteni, egy vásárfiaként ajándékba kapott átlagos barokk Szűzanya-Kis Jézus-kép körül működő házi szentély kialakításával:

„1914 október 18-án a 28 éves pap, Joseph Kentenich egy új utat mutatott a Valledar-Schönstatt-i Palottínus Szeminárium növendékeinek Krisztus követéséhez [...]: Az akkori világ gyötrődésében Kentenich atya felismerte Isten egy hívását. Úgy érezte, Mária szeretne egy helyet találni, ahol «különleges módon állítsa fel trónját, ossza kincseit és hassa a kegyelem csodáit.» Kentenich atya arra buzdította a fiúkat, hogy a Schönstatt-i völgyben elhagyott temető-kápolnába hívják meg Máriát, és szeretetük és felajánlásaik által, az önnevelés és ima által kérjék Őt, hogy arról a helyről kiindulva hit és szeretet áradhasson ki az Egyház és az egész világ számára. Sok ember bizonyos abban, hogy a Szűzanya meghallgatta ezt a kérést, és 1914 október 18-án szeretetszövetséget kötött Kentenich atyával és a fiúkkal. Ebben a pillanatban született meg a Schönstatt-Mozgalom. Ma már emberek milliói zárandokolnak a világban lévő számtalan Schönstatt-szentélyhez. Több, mint 20 féle élő közösség létezik: nők, férfiak, családok, fiatalok és papok számára. [...] A világtörténelem épp egyik legsötétebb órájába érezik, pár héttel korábban robban ki az első világháború.”³⁹ Kentenich atya 100. születésnapja alkalmából, 1985-ben a Hittani Kongregáció prefektusa – a majdani, ma már Emeritus XVI. Benedek Pápa – méltatta a Szűzanyával kötött szövetséget: „A világ hatalmasságainak összecsapása közben ez az esemény, a szövetség, amelyet Joseph Kentenich megkötött, teljesen jelentéktelennek és eldugottnak tűnt, egy személyes cselekedetnek, amely soha nem lett volna képes megállítani azt, ahogy a világ elkezdte elpusztítani önmagát. De pont ez a szövetség szült új életet. A hatalmasok ereje [...] mindenekelőtt a pusztítás ereje, ám a szeretet egysége képes életet adni [...] Jézus Krisztus családját, amely túlnőtt azon nemzetek határain, amelyek kölcsönösen fenyegették egymást [...], elkezdte szőni a szeretet hálóját, a jószág hálóját, amely átnyúl azon határokon, amelyek máig elválasztanak bennünket.”⁴⁰

A Schönstatt-i Családmozgalom honlapja adta közre a Mozgalom 2014-es Jubileuma alkalmából szervezett Koronarzándoklat beszámolóját: „Az október 18-án elkezdődött jubileumi év során szeretnénk lelkiségünk alapját, a Szűzanyával kötött szeretetszövetséget megerősíteni. Gertrúd-Mária nővér így ír a jubileumi kilenced első levelében: «Számunkra a szeretetszövetség szimbóluma Schönstatt most kezdődő új évszázadában egy valódi Magyar Korona. Amikor 2012 őszén megkérdeztem Tilmann atyát (a Mozgalom akkori vezetője – megj. szerk.), mit tart fontosnak magyarországi mozgalmunk számára, ő spontán ezt mondta: Egy valódi «Szent Korona» a Háromszor Csodálatos Anya és Királynő számára, ami vándorútra indul a háziszentélyekbe, a «diákanyákra», a munkahelyekre, az iskolákba és a közösségekbe.» Örömmel adjuk hírül, hogy a Zoltán házaspár keze munkájának szép gyümölcseként elkészült a Tilmann atya által megálmodott Magyar Korona a Háromszor Csodálatos Anya és Királynő számára. Mielőtt az Óbudavári kápolnában megkoronázzuk a Schönstatt-i Szűz Máriát, 2014. január elsején, Szűz Mária, Isten anyja ünnepén a Korona zárandokútra indult a magyarországi Schönstatt-i Közösségében. A Magyar Korona útvonala: A Szűzanya magyar Schönstatt-i koronája január elején indult útjára a családokhoz. A budapesti családokat látogatta meg először – közben februárban Németországban, Schönstattban is járt – s a húsvéti hetekben a Budapest környéki családokhoz jut el. A 12 budapesti, Pest környéki család után valamikor májusban kerül a veszprémiekhez, onnan a Balaton környékiekhez (9 család). Ezután Pécsre és Nyugat-Magyarországra megy majd (10 családhoz), s végül visszatér Budapestre azokhoz, akik később jelentkeztek (2 család). Nyáron Óbudaváron lesz, hogy minél többen láthassák, és kedvet kapjanak a Szűzanya megkoronázására saját családjukban.”⁴¹

A Hittani Kongregáció ugyanazon korábbi prefektusa 2000-ben a „Fatima üzenete” címmel a magán-kinyilatkoztatások próféta szerepének fontosságát hangsúlyozta: „Az Egyház mindig megkapja a prófécia karizmáját, melyet meg kell vizsgálni, de nem szabad megvetnie. Ehhez meg kell gondolnunk, hogy a prófécia a Szentírásban nem jövődömondás, hanem Isten akaratának megvilágosítása a jelen számára, ami a jövőbe is megmutatja a helyes utat. A jós az értelem kíváncsiságát elégíti ki, a jövőt takaró fátylat akarja eltávolítani; a próféta az akarat és a gondolkodás vakságával találkozik, és Isten akaratát úgy tárja föl, mint a jelennek szóló felszólítást és útmutatást. A jövő dolgok előre megmondásának mozzanata másodlagos. A lényeg az egyetlen kinyilatkoztatás konkrét megjelenítése: a próféta szó figyelmeztetés vagy vigasztalás, vagy mindkettő egyszerre. E tekintetben összekapcsolhatjuk a prófécia karizmáját az «idők jeleivel», melyre a II. Vatikáni Zsinat világított rá: «A föld és az ég jeleiből tudtok következtetni, ezt az időt miért nem tudjátok fölismerni?» (Lk 12,56) Ennek az időnek a jelei Jézus szavában az Ő élete, Ő maga. Az idők jeleit a hit fényében értelmezni azt jelenti, hogy fölismerjük az adott időben Krisztus jelenlétét. Az Egyház által elismert magán-kinyilatkoztatásokban – tehát Fatimában is – erről van szó: segítséget adni az idők jeleinek megértéséhez, s a hitben a megfelelő válasz megtalálásához.”⁴² Isten politikai határok és jogi korlátok fölött tanítja a Szűzanya Egység Királynőjeként Gyergyószentmiklóson hullatott könnyeivel, hogy az engesztelő felajánlás gyógyító és helyreállító kegyelmeivel megélhető ég és föld, örökkévaló és időbeli egységének valósága. Az Egység Királynője Engesztelő Karizmát hasonlóan érinti a gyergyói ikon-könnyezés eljárók általi agyonhallgatása, de számára is nyitott a paradox módon hatékonyabb máriás engesztelő Istenhez fordulás közvetett útja. Az Egység Királynője Engesztelő Szolgálat az Anyaszentegyház előírásai szerint lelkiségi misszióként éli a feledésbe merült keleti keresztény magyar egységes létszemléletet, hirdeti az elismert – mindenekelőtt magyar vonatkozású – máriás engesztelő karizmák egységét, valamint egyszerre «otthoni» és «külföldi» szerény tényezőként kéri a Magyar Engesztelő Kápolna felépítését és Oroszország felajánlását a Szűzanya kérései szerint.

III. AZ ENGESZTELŐ KÁPOLNA ÉS MÁRIA ORSZÁGA

A Történelem rendeltetése és Istennek a történelemre vonatkozó akarata Isten előre rendeléséből következő előre tudásából ismerhető fel, amelytől az egyéneket és közösségeket az Istentől kapott szabadság helytelen használata eltérítheti, és rendre el is téríti. Szent István döntése a Szent Koronát és az ahhoz tartozó területeket, a rajta élő népekkel együtt a római jogi mancipátusi örökbeadási szerződés szerint közjogilag is hitelesen Szűz Mária oltalmazó tulajdonába⁴³ adományozta. Ezt a Szentszék, a Bizánci Patriarchátus és a Nyugat-római császárság egyaránt a kezdetektől elismerte, a későbbi hatalmi fórumok is érvényesnek tartották, amellyel Szűz Mária a Szent Korona és a hozzá tartozó területek tulajdonosa, Nagyasszonya és Űrnője lett. Így a Kárpát-medence és őshonos népei egy sajátos üdvtörténeti síkra kerültek, ami számukra megtartó erő és vezető elv forrása volt az évszázadok megpróbáltatásaiban. Az ikon-teológia „nyelvén” ez Mária Országának célba

érkezett, Istennél valóságosan létező Mennyei ősképeinek elővételezett földi megjelenítése, azaz Szűz Mária Ikon-ország, amely fokozatosan valósul meg abban a mértékben, ahogyan az illetékes egyházi és világi felelősségviselők egyéni és közösségi élete és szolgálata megfelel Isten akaratának. Ennek híján számolta eretneksorba a keleti szertartású keresztényeket az Árpád-kor után Magyarországra áradó nyugati klérus, bár az 1054-es kelet-nyugat közötti egyházszakadás az esztergomi prímás sajátos pátriárkai jellegű joghatósága védelmében a Magyarországon élő keleti szertartású keresztényekre soha nem érvényesült. Végülis ezért lehetetlen a keleti kereszténység sajátos teológiai szemléletmódjának ismerete híján a Szent Korona Misztériumának helyes dogmatikai értelmezése is, mint ahogy a Szent Korona legyőzhetetlen ereje is csak az ikon-együttes mivolta objektív sajátosságainak ismeretében érthető. Az égi monarchia és udvartartása egységét az ikonteológia kép-őskép liturgikus egységében naponta megélt görög katolikus magyarság előjárói legközvetlenebbül illetékesek a bizánci püspöki és császári koronák, valamint az ikonosztázion⁴⁴ jegyeit egyaránt viselő Szent Korona teljes eszmerendszerének helyes értelmezéséhez.

Az eddigiekből témánkra vonatkozóan több lényeges következtetés kínálkozik: 1. Az Engesztelő Kápolna előírás szerint megalkotott földi ikonja előtt imádkozók érintkezhetnek az Engesztelő Kápolna Isten Örök Tervében valóságosan létező ősképeivel, amit Isten kegyelméből spirituálisan át is hozhatnak a természet rendjébe; 2. A Szűzanya azért nyilatkozathatna ki Natália nővérnek, hogy az Engesztelő Kápolna felépítése az ismertetett feltételek mellett végül nem fog ellenállásban ütközni, mert a Mottóban idézettek szerint előbb spirituálisan magunkból felépíthetjük a Szentlélek templomainak élő köveiként az Engesztelő Kápolnát. Ez egyrészt megakadályozhatatlan, másrészt a kegyelemből létrehozott spirituális felépítménynek az anyagvilágba áradva fizikailag is láthatóvá kell lennie; 3. A Szűzanya és az Úr Jézus kinyilatkoztatásai szerint az Engesztelő Kápolnába a Szűzanya Királynóként alászállhat kegyelmeivel, ami lényegében a Szűzanya Kegyelmi Uralmának Trónusává minősül. Az Engesztelő Kápolna felépítése így a Királynő Trónfoglalásának feltétele, ami által beteljesedik Mária Országának Isten akarata szerinti rendeltetése; 4. Az Egyetemes Egyházban a Schönstatt-i Mozgalom legfelsőbb jóváhagyást élvez, amelynek precedens értékű gyakorlata a Szűzanya meghívása egy barokk szentkép segítségével, hogy Királynóként érvényesítse uralmát az Egyház különféle közösségeiben. Ezért Mária Ország Királynői Trónjára annál inkább meghívható a Szűzanya a szentképnél sokkal hatékonyabban közvetítő, e célból előírás szerint megalkotott és megáldott ikon segítségével, ami a létező precedens okán nem tiltható meg! Szűz Mária Országának Mennyei Ősképe Isten Örök Tervében várja a róla mintázott Szűz Mária Ország-ikon földi megalkotását, amelyet a Melkizedek-rendi Örök Főpap a Mindenség Királyához méltó adományként az Égi és Földi Egység Királynője számára Országló Trónussá változtat. A gyergyószentmiklósi Egység Királynője Engesztelő Szolgálat értelmezésében a Mária Ország-ikon előtt imádkozók számára megfelelő hitbéli hozzáállás esetén érvényesül a Szűzanya Kegyelmi Uralma, mivel az ikonban megjelenített mennyei ősképhez Isten által társított kegyelmek is aktualizálódnak.

Az Egyház előírásának megfelelő „ikon [...] a Szentírás megbízhatóságával írja le ugyanazt a valóságot. [...] Az ikon részben az isteni jelenvalóságból, csodából. Minden ikon Krisztust ábrázolja közvetlenül, vagy közvetve, földi életének eseményein, az Istenszülőn, vagy szentjein keresztül. Újra feltárul a titok, a megtestesült Istenember kettős természetének csodája. [...] Mi is Krisztus képmásai (eikon = képmás) vagyunk, és életünk célja, hogy ezt a hasonlatosságot a valósághoz közelítsük, ahogyan azt az ikonokon ábrázolt szentek is tették, akik életük során Krisztushoz hasonlóvá váltak. [...] Az ikon a láthatóból a láthatatlanba emelés gyakorlatban használható eszköze. Az ábrázolás tárgyai a jelenségek mögötti ideák, Isten teremtő gondolatai. Az anyagi világ valós tárgyai visszahúznak saját szintjükre, ezért kerülni kell minden olyan [...] megoldást, mely ebbe az irányba hatna, és alkalmazni kell azokat, melyek elősegítik a kiemelkedést. [...] Az ikonfestő az engedelmesség magas fokán kell, hogy álljon, mert [...] a közösséget szolgálja a megváltás folyamatában. Az ikonfestés nem ihletett állapothoz hasonlít, hanem az imádsághoz és a szemlélődéshez. Ez a lelki és testi meghódolás szintje, amivel az engedelmességet gyakorolja. A kánonoknak való engedelmesség a feladat elfogadásával kezdődik és a szabályok betartásával folytatódik. Mivel az absztrakciók jelek, [...] a hagyományok iránti tisztelet és engedelmesség a legaprobb részletre is kiterjed és reprodukciót eredményez. Az idea örök és változatlan, ezért a képi megjelenítésnek is változatlanoknak kell lennie. A változás az örök ideában való kételkedést jelentené. A hagyományok által szentesített [...] ikonográfia [...] előírja a kompozíció szerkezetét, a szereplők számát, az öltözék színét, a mozdulatok koreográfiáját, a feliratokat, a témákat. A festő szabadsága csak az alázat, hiszen a végeredmény nem önmagáért való műalkotás, az ikon esztétikai értéke más mértékkel becslendő: mennyire válik felfoghatóvá általa az idea. [...] Az ikonoknál kevésbé fontos a valóság egyediségének képszerű ábrázolása, mert nem az emberi szem által leképzett kép a lényeges, hanem az információk fontossági sorrendje.”⁴⁵

A Mária Ország ikon-kompozíció ötvözi a Szűzanya Egység Királynője és a Khakhul-i zománc-ábrázolásait: az Egység Királynője-ikonból „kilépő” Szűzanya ciprusfák közötti trón előtt áll, lábaival a „Szent Korona Ország” alakú számlon szétzúzott fejű kígyóra tapos; a Szűzanya bal karján az oltalomért Hozzá bújó Gyermek Jézus. Az Egység Királynője-ikon 2 angyala a szenvedés eszközeit, annak keretén kívül másik 2 angyal a Szent Koronát és az Engesztelő Kápolnát tartják. A Mária Ország-ikonba szerkesztett gyergyószentmiklósi Egység Királynője-ikon arra figyelmeztet, hogy amint az illetékes egyházi előjárók politikai konformizmusból figyelmen kívül hagyják a gyergyószentmiklósi ikon-könnyezést, éppúgy ma az Egyházban a világi érdekeknek alárendelt szekularizáció és szubjektivitás diktatúrája dühöng, amelyek ellenszere Isten objektív hatalma iránti alávetettség igénylése és terjedésének elősegítése. A Mária Ország-ikon mindenekelőtt azt fejezi ki, hogy az Úr Jézushoz hasonlóan az Atya iránti engedelmesség gyümölcseként az elkerülhetetlen szenvedések után a Szűzanya segítségével mi is elnyerhetjük a Mennyei Koronát, és csak rajtunk áll az engedelmesség vagy az engedetlenség választása, azok következményeivel együtt. Isten bizonyos teremtett valóságokról úgy rendelkezett, hogy azok örök tervének lehetségségi állapotából teremtmények általi meghirdetéssel válnak a világba áradó teremtő cselekvéssé. Nem szavakkal történő ismertetés ez, hanem Isten Teremtő és Ujjáteremtő Igéjének működése, ami által egy adott teremtett valóság időbeli kezdetét veheti – amint Gábrriel arkangyal meghirdette az Isten-gyermek embergyermekként születését, Keresztelő János meghirdette a Messiás fellépését, az Úr Jézus meghirdette Isten Országát, saját Kereszthalálát, az angyalok meghirdették az Úr Feltámadását, vagy az Egyház a pápák által Jubileumot és búcsúkat hirdet meg. A meghirdetés hatalma érvényesül a Szentlélek és az együttműködő szolgálatvégző közös műveit képező karizmák esetében is, amelyek a Kairozban történő felismerés és befogadás utáni kimondás által kezdenek működni a Kronoszbán. Mi más maradt, mint Isten Dicsőségére meghirdetett Szűz Mária Ikon-Országával bevezetni Szűz Mária Kegyelmi Uralmát?!

*1-2., 4.: Engesztelő Kápolna Makettje a Szent Anna-réti Kápolnában (Forrás: a szerző magánarchívuma); 3.: A Schönstatt-i Magyar Családok Házi-szentélye a Szűzanyának készített Magyar Szent Korona- (forrás: <http://2014.schoenstatt.hu/koronazas/nalunk-jart-szuzanya-magyar-koronaja>); 5.: Mária Országá-ikon – vázlat, Tölgyesi László Fülöp ikonfestő munkája (forrás: a szerző magánarchívuma)

¹Erre a kijelentésre akkor került sor, amikor még Aenea Sylvius Piccolomini, mint III. Frigyes titkára tárgyalt Bécsben a magyar követséggel V. László és a Szent Korona hazahozataláról. A találkozási Szécsy Dénes érseknek levélben számol be, melyben szerepel a magyar királyság fent idézett megjelölése. Der Briefweschel des Eneas Silvius Piccolomini. Hrsg.: Rudolf Volkan. I. Abt. Briefe aus der Laienzeit (1431-1445). I. Bd. Privatbriefe. Wien, 1909. Nr. 189. 548-558. Eleinte "regnum regina"-nak, azaz a királyságok királynőjének nevezték, majd az Anjouk alatt már szokásossá válik az „Archiregnum Hungariae” kifejezés használata. (Vajay Szabolcs: *Dominae Reginae* Millites. Árpád-házi Jolánta magyarjai Valencia visszavétele idején. In.: Mályusz Elemér emlékkönyv. 397-398.)

²Varga Tibor: *A Szent Korona engesztelése 1440-1464 – "Pannónia nem veszítheti el angyal adta koronáját"* – Magánkiadás, Budapest, 2004.

³*antinómia* (a görög anti – helyett, latin – ellen; és a görög nomosz – törvény szavakból): két látszólag ellentétes, de egymással felcserélhető, egyszerre érvényes állítás

⁴„A felvetett kérdéssel kapcsolat patrisztikus irodalmat lehetetlen röviden idézni. A liturgikus himnusz tökéletesen összefoglalja a lényegét: „Isteni természetűre nézve körülírhatatlan lévén, az utóbbi időben, ó Uralkodó emberi testet vévén magadra, körülírhatóvá változtál [...] Miért is a te arcod képmásait szeretettel csókoljuk [...]” *Görög szertartású katolikus énekeskönyv* – Budapest, 1974., 268.

⁵NAGYMIHÁLYI Géza: *Az eikón Nagy Szent Bazil liturgiájának anaforájában* – In: *Ars Hungarica*, Budapest 1997./1–2., 15–27.

⁶*Libri Carolini* – In: *Az égi, és a földi szépről* – Szerk.: REDL Károly. Budapest 1988., 206–233.

⁷ZERNOV, Nicolas: *Eastern Christendom* – London 1961., 276–297.

⁸A „misztikus realitás” példája a Trullósi Zsinat állásfoglalása (691.), amely megtiltotta Krisztus bárány képében való ábrázolását, mivel a szimbólum félrevezető visszalépés Krisztus megtestesülésével felvett valóságos emberi mivoltához képest.

⁹Nagy Mihály Géza: *Misztikus Istenszülő ikonok* – In: *Omnis creatura significans – tanulmányok Prokopp Mária 70. születésnapjára* – Szerk.: Kerny Terézia, Tüskés Anna – CentrArt Egyesület, Budapest 2009.

¹⁰Uzspenskij, Leonid A.: *Az ikon teológiája* – Kairosz–Paulus Hungarus, Budapest 2003., 92.

¹¹Mészáros Gergely: *Kép és egzisztencia* – Pécsi Tudományegyetem Művészet Kar Doktori Iskola, 2011. (tartalmi idézés)

¹²V.ö.: Bakos Batu: *A kereszténység és a magyar küldetés* – előadás, elhangzott a *Magyar őstörténet és kereszténység* című nemzetközi konferencián – Csíkszerda, Sapientia Egyetem, 2008. október 23-25. (szenkoronalovagrend.hu/keresz.htm)

¹³Jézus elítéli az írástudók és farizeusok „tékozló fiú” példabeszédbeli, parancsokat nem áthágó fiúban megmintázott partikularizmusát, mert kizárólagosságot igényelnek az isteni kiváltságokból, de az igazságszolgáltatást csak mások megbüntetésében képzelik.

¹⁴*Katolikus Egyház Katekizmus*. II. Fejezet, 1. Cikkely, I. 53.

¹⁵V.ö.: II. János Pál pápa: *Levél a művészeknek* – „az ikonok olyanok, mint a szentségek: a szentségek analógiájára a Megtestesülés valamelyik szempontját jelenítik meg.”

¹⁶*parúzia* (görög parouszia): általános értelemben eljövétel, látogatás; dogmatikai értelemben a végső dolgok legfontosabb eseménye, Krisztus második eljövetele. Akkor a dicsőséges Krisztus újra eljön hatalommal és dicsőséggel, feltámasztja a halottakat, megtartja az utolsó ítéletet: örök boldogsággal jutalmazza a jókat, és örök kárhozattal bünteti a gonoszokat, és országát átadja az Atyának, hogy Isten legyen minden mindenségben. (*Magyar Katolikus Lexikon*, részlet)

¹⁷*Damaszkuszi Szt. János* 680. körül született a mohamedán fennhatóság alatt levő Damaszkusz városában, szülei gazdag keresztények voltak. Édesapja fontos hivatalt töltött be a kalifa udvarában, fogadott testvérével, Kozmással gondos keresztény nevelésben részesült. Tanulmányai elvégzése után valószínűleg elfoglalta atyja hivatalát Damaszkuszban. János három nagy munkájában is védelmére kelt a szentképeknek. Nemsokára otthagyta hivatalát és Kozmász testvérével együtt a Jeruzsálem mellett fekvő Szent Szabbász kolostorba vonult. Élete végéig a tudományak és irodalomnak élt. Az egyházatyal teológiai belátásait egységes szempontok szerint rendszerezte. Számtalan egyházi éneket szerzett. Legismertebbek a temetési énekek és a Húsvéti Kánon. Három nagy beszédet írt a képek tisztelete védelmében. Halála körülményeiről semmi biztosat nem tudunk. Valószínűleg Jeruzsálemben halt meg 777-ben, 104 éves korában. Mind Róma, mind a keleti egyházak december 4.-én emlékeznek meg róla. (V.ö.: Verbényi-Arató: *Liturgikus Lexikon* – SztIT Budapest, 2001.; *Szentek Élete* – parochia.hu)

¹⁸*kép* (görög: eikón – ikon = kép, képmás, szobor) A kép egy személy vagy tárgy ábrázolása valóságos vagy szimbolikus értelemben. Az elvont díszítést nem tartjuk képként. A keleti gondolkodás szerint az ábrázolt személy és képe közt bizonyos azonosság jön létre, míg a nyugati kultúra a képben az ábrázolt személytől jobban képes elvonatkoztatni. Ebből érthető meg az Ószövetség képtiltalma, hiszen Isten a maga természetfeletti fenségében ábrázolhatatlan. Csak Ő maga adhatott „képmást” önmagáról, megtestesült Fiában, Krisztusban „Ő a láthatatlan Isten képmása” (Kol 1,15). De az Újszövetség azt is kívánja, hogy öltűk fel az új embert „aki teremőjének képmására állandóan megújul a teljes megismerésig” (Kol 3,10). A korai kereszténységben a kapott „Isten-képmás”, Krisztus megtestesülése következtében megszűnik a képtiltalom- és egyre általánosabb lesz az emlékeztető és szimbolikus ábrázolás elsősorban a katakombákban, majd az istentiszteleti helyeken. [...] A képtisztelet nem imádás, mert az csak magát az Istent illeti meg. [...] A keleti ikonokat vallásos tisztelettel, böjttel, imádkozva, szigorú ábrázolási szabályok szerint (kánon) festik meg, és a keleti templomokban [...] mélyeséges vallásos tiszteletben részesülnek (csók, mécsesgyújtás, mély meghajlás stb.). A nyugati egyházban „az Úr, a Boldogságos Szűz Mária és a szentek ábrázolásait az Egyház ősi hagyománya szerint jogosan helyezik el a szent helyeken a hívek tiszteletadására céljából. Ügyelni kell azonban arra, hogy ne legyenek nagy számban, és úgy helyezték el azokat, hogy a hívek figyelmét ne vonják el a szent cselekménytől. Ugyanannak a szentnek ne legyen több ábrázolása” (Verbényi-Arató: *Liturgikus Lexikon* – SztIT Budapest, 2001. – kivonatos idézés)

¹⁹*képrombolás* (görög – ikonoklazmosz, ikonomakhia, latin – iconoclasmus): tág értelemben művészi alkotások elpusztítása vallási, politikai vagy ideológiai okokból; szoros értelemben a szentképek tiszteletét támadó irányzat. 726-843: a keleti egyházban. - A képrombolás gyökerei a képtiltalom, az ósz-i zsidóság (első parancsolat) és az iszlám minden alakos ábrázolást tiltó tanításaihoz nyúlnak vissza. Már I. Jusztinianosz császár (ur. 527-565.) korának falképei is nagyrészt a képrombolás áldozatai lettek. III. Iszauri Leó császár (ur. 717-741.) 726: politikai megfontolásból indított képrombolást. Ezzel akarta megnyerni bizalmának a muszlimokat és a zsidókat. Az ellenszegülő Szt. Germánosz konstantinápolyi pátriárkát letette, és üldözni kezdte a szerzeteseket. A központi hatalom törekedett a kolostorok gazdasági és politikai hatalmát megtörni, ami a kegyképek által vonzott, nagyarányú zárandoklatok következtében is megnövekedett. - V. Konstantin császár (ur. 741-775.) alatt az egyházi földeket kisajátították, a kolostorokat átalakították, a szerzeteseket megölték, megvakították vagy megházasították, az elkobzott javakat a katonák szerezték meg. A császár a templomok falára tájképeket, vadászjeleneteket festetett, s a saját sógorát, a képtiszteb Artabaszdosz herceget és Anasztáz pátriárkát is megvakították. Üldözte az ereklyetiszteletet is. 754: Hieréjában (Konstantinápolyal szemben az ázsiai parton) nagy létszámú zsinatot hívott össze, ahol a püspökök nagy része magáévá tette a képrombolást, csak 3 pátriárka és a szerzetesek tartottak ki a képtisztelet mellett. - III. István (ur. 768-772.) és I. Adorján pápák (ur. 772-795.) ismétellen elítélték a képrombolást. - A változás 780: indult meg, amikor Irén (Eiréné) császárné (ur. 797-802.) átvette a kormányzást kiskorú fia, VI. Konstantin (ur. 780-797.) nevében.

786: a konstantinápolyi zsin-on még nem sikerült fölszámolnia a képrombolást, de az általa újonnan kinevezett Tarasziosz pátriárka elérte, hogy a pápa jóváhagyásával 787. IX. 24: összeült a II. niceai zsinat, mely megengedte a képtiszteletet. - Nyugaton a zsinat görög szövege rossz latin fordításban vált ismertté. Így a „tiszteltet” és az „imádás” közötti különbség, melynek alapján a zsinat a képtiszteletet engedélyezte, elmosódott. Ezért Nagy Károly császár (ur. 768-800) a zsinati határozatot mint nem egyetemes döntést mind írásban (Libri Carolini), mind 794: a frankfurti zsinaton megtámadta. I. Adorján pápa azonban nem vonta vissza megegyését. A képrombolás problémája a II. niceai zsinat aktáinak pontos fordításával és a képtisztelet fogalmának tisztázásával oldódott meg (Anastasius Bibliotecarius). - A 17. századi református és unitárius puritanizmusnak is része volt a képtisztelet elutasítása. Magyarországon a protestantizmus képrombolását tetézte a török pusztítás. A 20. század totalitárius rendszerei (kommunizmus, náciizmus) is vallásos tárgyú képek, szobrok, jelképek, emlékművek stb. tömegeit pusztította el. - Ikonográfia. A képrombolást ábrázoló képeken a kalapács az eretnokség szimbóluma. (*Magyar Katolikus Lexikon*, kivonatos idézés)

²⁰Jak 1,17.

²¹Vö.: *Nazianzosi Szt. Gergely*, Or. 28., 12-13..

²²A szövetség ládája: Kiv 25,10. (Görögül Noé bárkáját is ugyanez a szó jelöli: Ter 6-7.)

²³Áron kivirágzott vesszeje: Szám 17,23-5.

²⁴Amelyben az égből alászállt mannát eltették: Kiv 16,33.

²⁵Szám 21,8; vö. Jn 2,14.

²⁶1Kor 10,1-4.

²⁷Damaszkuszi Szt. János: *Védőbeszéd azok ellen, akik elvetik a szent képmásokat (Apologia*, I., 726/30, in: *Szakrális képzőművészet a keresztény ókorban* – Szerk., ford.: Bugár M. István. Kairosz, Bp., 2004.)

²⁸Hittvalló Szent Maximosz: *Magyarázat Teológus Szent Gergely 14. beszédéhez*, Amb. 7.; Amb 41., PG 91, 1304 D. (Publ.: Orosz Athanáz: *Isten ember lett, és az ember átistenülhet* – In: *Vigília*, 2000., 12.)

²⁹Hittvalló Szent Maximosz: (Konstantinápoly, 580 k. – Lazika, Fekete-tenger m., 662. aug. 13.): apát, teológus. Efelől bizánci család sarja, alapos műveltség megszerzése után fiatalon Hérakleiosz cs. (ur. 610-41) első titkára. Lemondott állásáról, 613/14: Khrüszopolis (2000: Skutari) mellett kolostorba vonult, rövidesen apáttá választották. Efelől a monofizitizmus, 642 u. a monotheizmus ellen küzdött szóban, írásban. 646-653: Rómában tartózkodott, 649: a lateráni zsin-on (Szt) I. Márton pápával ellentétben az eretnekpártoló II. Konstans császárt is, aki 653: mindkettőjüket láncra verve Konstantinápolyba vitette. Márton pápát a Krím-fszg-re szállította, ahol nem sokára meghalt; Maximoszt 655: Trákiába száműzte. - 662: újból egy konstantinápolyi zsinat elé idézték. Anasztasiosszal s Anastasiosszal együtt Lazikába száműzték. Előbb nyelvével kitépték, jobb kezét levágták. Még abban az évben belehalt a kiállt kínzásokba és csonkításokba. (*Magyar Katolikus Lexikon*, kivonatos idézés)

³⁰Orosz Athanáz: *Isten ember lett, és az ember átistenülhet* – In: *Vigília*, 2000., 12.

³¹Mária Natália nővér: *Regina Mundi Victoriosa*, Two Hearts Books & Publishers 2000., California-Budapest. VIII. fejezet: Legújabb égi Üzenetek – kivonatos idézés

³²Mária Natália nővér: *Regina Mundi Victoriosa* – Two Hearts Books & Publishers 2000., California-Budapest, VII. fejezet, Világcsapás. A világ eljövendő sorsa – kivonatos idézés

³³*Engesztelők nyilatkozata a Szent Anna rét ügyéről* (<http://engesztelok.hu/engesztelessel-kapcsolatos-irasok/engesztelk-nyilatkozata-a-szent-anna-ret-uegyerl>)

³⁴Mária Natália nővér: *Regina Mundi Victoriosa* – Two Hearts Books & Publishers 2000., California-Budapest, III. fejezet, Az Egyház papjaihoz intézett felszólítások – kivonatos idézés

³⁵Kondor Lajos SVD és munkatársai: (ford., szerk.): *Fatimáról beszél Lúcia nővér – Lúcia nővér emlékezései, I., – SECRETARIADO DOS PASTORINHOS, FÁTIMA*, IV. kiadás, 2006., 172.

³⁶Antalóczi Lajos: *Jelenések, üzenetek és a jövő – A hat fatimai Mária-jelenés* – Kisboldogasszony-plébánia, Eger, 1991.

³⁷Mk 3,29; Mt 12,31-32; Lk 12,10

³⁸1. Isten irgalmasságában vakmerően bizakodni. 2. Kétségbeesni Isten kegyelme feől. 3. A megismert igazság ellen tusakodni. 4. Isten kegyelmét másoktól irigyelni. 5. Üdvös figyelmeztetések ellenére a bűnökben megátalkodni. 6. A bűnököt mindhalálig meg nem bánni. – Esetünkre vonatkozóan: „A megismert igazság ellen tusakodni.” – Istennek az emberi személyre, közösségekre, a társadalomra és az emberek által befolyásolható bármely valóságokra vonatkozó akarata megvalósítandó igazság, azzal szembeeszelni tehát **űn**.

³⁹2014. október 18-án ünnepli a Schönstatti Apostoli Mozgalom alapításának 100. évfordulóját (<http://2014.schoenstatt.hu/mit-unnepunk>)

⁴⁰Joseph Ratzinger bíboros: *Kentenich atya 100. születésnapján* – Róma, 1985.

⁴¹*Schönstatt-i Korona-zarándoklat* (<http://csaladok.schoenstatt.hu/Korona.html>)

⁴²Hittani Kongregáció: *Fatima üzenete* (<http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=150>)

⁴³V.ö.: Csomor Lajos: *Szent Korona*, in: *Magyar Katolikus Lexikon*

⁴⁴*ikonosztáz, ikonosztázion* (görög eikonosztásisz, eikonosztászion – képfal, képállvány): a bizánci szertartású templom legjellegzetesebb része, a szentélyt a hajótól elválasztó fal vagy állvány, melyen meghatározott szabályok szerint elhelyezett szentképek láthatók. Kialakulása az 5. században kezdődött. Ekkor az ikonosztáz egy alacsony elválasztó rács volt, melyen Krisztus és Szűz Mária képe függött. A 6-7. sz: a rács helyét a 4 alapkép (a hívek balkeze feől a 1. Szt. Miklós, a bizánci egyház védőszentje vagy Szt. Mihály arkangyal v. Keresztelő Szt. János, a 2. az Istenszülő, a 3. Jézus mint bíró, a 4. a templom. címünnepe) foglalta el. A képrombolás után sok templomban a 4 alapkép fölé még 3 képsor került, így alakult ki a templom mennyezetéig érő, teljes ikonosztáz. A 4 alapkép között képekkel díszített 3 ajtó nyílik. A középső a baszilikai püla, a 'királyi ajtó', melyen szertartások közben csak püspök és áldozópap léphet át. Ezen ajtó fölött van az utolsó vacsora, fölötté Krisztus kir. és őpapa képe, legfelül a szent kereszt, alatta Szűz Mária és Szt. János apostol, kik nagypénteken a kereszt tövében álltak. (részlet, Pirigy István: *Magyar Katolikus Lexikon*)

⁴⁵Békés Géza: *Az ikonokról általában* (parochia.hu)